

Täysistunto

Tiistai 21.4.2020 klo 18.40—21.43

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koronavirusepidemian vuoksi palkatta työstä pois- sa olevalle maksettavasta väliaikaisesta tuesta

Hallituksen esitys HE 51/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 6/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 6/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.40 **Anu Vehviläinen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudesta etuudesta, jonka toimeenpanosta vastaa Kansaneläkelaitos. Tuen määrä on 28,94 euroa päivässä, ja sitä maksetaan arkipäiviltä eli pääsääntöisesti kuudelta päivältä viikossa. Keskimäärin tuen määrä on 723,50 euroa kuukaudessa. Etuus rahoitetaan valtion varoista. Hakijan tulee esittää Kelalle työnantajan todistus palkattomasta vapaasta lapsen hoidon tai karanteenia vastaavissa olosuhteissa olon vuoksi. Laki on määräaikainen ja voimassa 31.8.2020 saakka. Sitä sovelletaan 16.3.2020 lukien, eli tukea on mahdollista hakea ja saada takautuvalta ajalta, jos tuen edellytykset ovat tuolloin täyttyneet.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lakiehdotusta kiireellisenä ja välttämättömänä ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomioin.

Tukeen on oikeus vanhemmalla, joka hallituksen suositusten mukaisesti hoitaa lastaan kotona ja on tästä syystä ansiotyöstään palkattomalla vapaalla. Tuki koskee vanhempaa, jonka lapsi on varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksen 1.–3. vuosiluokalla taikka joka on saanut erityisen tuen päätöksen, on pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Muilla kuin varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmilla on oikeus tukeen perusopetuksen lukuvuoden ajalta.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on Suomessa voimassa oleva työ- tai virkasuhde. Oikeutta tukeen ei ole, jos henkilö on esimerkiksi etätöissä tai vuosilomalla ansiotyöstään. Tukeen ei ole myöskään oikeutta, jos henkilö on työstään pois esimerkiksi lomautuksen vuoksi. Samalta ajalta tukea voi saada vain toinen perheen vanhemmista tai puolisoista. Tuen määrä on sama riippumatta hoidettavana olevien lasten lukumäärästä.

Oikeus tukeen on myös ulkomailta Suomeen saapuvilla henkilöillä, jotka on ohjattu 14 vuorokaudeksi karanteenia vastaaviin olosuhteisiin ja jotka tästä syystä ovat työstään palkattomalla vapaalla. Myös heidän kohdallaan edellytyksenä olisi Suomessa voimassa oleva työ- tai virkasuhde, ja että palkaton poissaolo johtuu karanteenia vastaaviin olosuhteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

siin ohjaamisesta. Tällä tarkoitetaan tartuntatautilain 3 §:n mukaisia karanteeneja vastaavia olosuhteita.

Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että tuen piiriin kuuluvien erityisen tuen päätöksen saaneiden lasten ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten lisäksi on eräitä muita ryhmiä, joissa vanhempi tai muu henkilö on joutunut jäämään kotiin palkatta hoitamaan vammaista tai vastaavaa tukea tarvitsevaa läheistään. Tällaisia tilanteita on voinut aiheutua esimerkiksi työ- tai päivätoimintakeskusten sulkemisesta tai toisen asteen opintojen siirtymisestä järjestettäväksi etäopiskeluna. Erityisen tuen sijasta tehostettua tukea saavien lasten kotona oleminen voi niin ikään edellyttää vanhemman jäämistä pois työstään.

Valiokunta toteaa, että omaishoidon tuki ei estä nyt ehdotetun tuen saamista, jos muut tuen saamisen edellytykset täyttyvät. Kunnilla on myös mahdollisuus näissä tilanteissa ottaa omaishoidon palkkion määrässä huomioon hoidon tarpeen väliaikainen lisääntyminen. Kunnilla on lisäksi edelleen velvollisuus järjestää vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaiset palvelut, joiden toteuttamiseen on epidemiatilanteessa etsittävä erilaisia toteuttamistapoja.

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, on hallituksen esitys laadittu kiireellisesti helpottamaan niiden ihmisten toimeentuloa, jotka ovat hallituksen suositusten noudattamisen johdosta jääneet ilman palkkaa ja jotka eivät myöskään kuulu minkään toimeentuloa turvaavan etuuden piiriin. Esityksestä ei ole ollut koronavirusepidemiasta johtuvien poikkeuksellisten olosuhteiden vaatiman nopean valmistelun vuoksi mahdollista järjestää lausuntokierrosta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että edellä todettujen erityisryhmien ja heitä ansiotyöstä palkatta hoitamaan jääneiden henkilöiden lisätuen tarve selvitetään pikaisesti.

Arvoisa puhemies! Tuen toimeenpanossa on pidettävä huoli siitä, että tuki kohdistuu vain tilanteisiin, joissa työnteko ei suoraan tai välillisesti poikkeusolojen vuoksi ole mahdollista. Työttömyysturvalakiin on tehty poikkeusolojen takia useita väliaikaisia muutoksia muun muassa yksinyrittäjien toimeentulon turvaamiseksi.

Yrittäjällä on valiokunnan saaman selvityksen mukaan oikeus työmarkkinatukeen myös siinä tapauksessa, että päätoimisen työskentelyn päättymisen johtuu koronavirustilanteesta aiheutuvasta lapsen hoidosta. Työmarkkinatuen maksaminen yrittäjille edellyttää, että henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon, joka toteaa päätoimisen työskentelyn päättymisen hakijan oman ilmoituksen perusteella. Valiokunta korostaa, että yrittäjän väliaikaisen työttömyysturvan toimeenpanon sujuvuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Nyt käsittelyssä olevan tuen saaminen on mahdollista myös työsuhteessa, jossa ei ole sovittu tietyistä työajasta vaan esimerkiksi työaikajärjestelystä, jossa työntekijä sitoutuu tekemään työnantajalle työtä erikseen kutsuttaessa eli niin sanotulla nollatuntisopimuksella. Tuen saaminen edellyttää, että ansionmenetys johtuu lapsen hoidon järjestämisestä ja että muut laissa säädetyt ehdot täyttyvät.

Asiakkaiden toimeentulon turvaaminen väliaikaisella tuella koronavirusepidemian aikana on Kelalle uusi tehtävä. Muutos tulee lisäämään ratkaisutyön ja asiakaspalvelun osalta Kelan työmäärää. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Kelalla on valmius toimeenpanna lainsäädäntö ja aloittaa ratkaisutyö heti sen jälkeen, kun hallituksen esitys on hyväksytty ja laki on vahvistettu. Kelan voimavarat hakemusten nopeaan käsittelyyn on turvattava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

Etuudensaajien kannalta on erityisen tärkeää, että ehdotetusta tuesta tiedotetaan laajasti ja tehdään hakeminen mahdollisimman yksinkertaiseksi siten, että tukeen oikeutettujen perheiden toimeentulo voidaan turvata esityksessä tarkoitettulla tavalla.

Valiokunnan mietintöön sisältyy yksi vastalause.

18.47 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä tuki käsiteltiin lähetekeskustelussa viime viikolla aika perusteellisesti, ja vaikka on ollut kiireellinen aikataulu, on valiokunnassa kuitenkin tehty hyvin ripeää työtä. Sinällään tämä on tarpeellinen, ja oli hyvä kuulla, että tämä koskee myöskin esimerkiksi sellaisia henkilöitä, jotka ovat varsin epätyypillisissä työsuhteissa, muun muassa nollatuntisopimusten varassa työskenteleviä.

Tällä hetkellähän meillä käydään sitä keskustelua, että meillä mahdollisesti ruvettaisiin juuri avaamaan kouluja, erityisesti näitä alimpia luokka-asteita, ja siinä mielessä hyvä myös tietää, että tämä tuki on sitten takautuvasti haettavissa, kun näitä ansionmenetyksiä on kuitenkin kerennyt syntyä.

Täällä vastalauseissa on nostettu minusta ihan ansiokkaasti esille näitä erityisryhmiä ja heidän tilanteitaan, ja valiokunnan puheenjohtajakin heihin viittasi. Tämä on minun mielestäni semmoinen tärkeä, iso ryhmä, jonka kohdalla ja jonka vanhempien kohdalla olisi selvitettävä se, minkä verran nyt on jouduttu tekemään työjärjestelyjä.

Tuossa kuulin esimerkiksi tapauksesta, jossa kehitysvammaisten asumisyksikkö on päättänyt rajata kaikki vierailut sinne yksikköön, jolloinka sitten vanhemmat ovat tehneet päätöksiä, että he eivät voi katsoa, että heidän lapsensa eristetään viikkokausiksi ilman läheisten kontakteja, ja ovat tehneet sitten sentyyppisiä työjärjestelyjä, että ovat ottaneet lapsen sieltä asumisyksiköstä kotiin asumaan.

Minä luulen, että näitä tämantyyppisiä erityisjärjestelyjä näitten erityisryhmien kohdalla on, ja nämä olisi tietysti hyvä käydä läpi, koska on ihan selvää, että esimerkiksi tiettyjen nuorten kohdalla, joilla on ollut vaikkapa opiskeluun liittyen nämä asumisyksikköasumiset, nämä järjestelyt on nyt jouduttu nopeasti ja pikaisesti tekemään poikkeuksellisesti, ja siinä mielessä toivon, että tosiaan valiokunta kun on tähän asiaan kiinnittänyt huomiota, tätä asiaa oikeasti myöskin selvitettäisiin.

Todellakin hyvä, että tämä asia saadaan eteenpäin, ja toivottavasti tästä on näille perheille sitten myöskin se apu, kenties vaikka sitten takautuvasti.

18.50 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja esitteli äsken hyvin tämän mietinnön ja siltä osin tämän lakiesityksen sisällön. Tämä esitys on erittäin hyvä ja kannatettava, ja olen todella tyytyväinen, että tämä tuli näin ripeästi.

Oikeastaan haluaisin nyt vain yhteen asiaan puuttua, joka oli kyllä tässä vastalauseessa-kin ja johon olin myös tyytyväinen siltä osin, että siihen tässä mietinnössä otettiin kantaa, eli kyseessä ovat nimenomaan nämä erityisryhmät ja täysi-ikäiset erityisryhmät.

Esimerkiksi jos on vaikka 22-vuotias, täysi-ikäinen vaikeasti vammainen, sairas nuori, joka on ollut päiväkeskustoiminnassa, niin kun päiväkeskustoiminta lakkautetaan tai keskeytetään väliaikaisesti koronan takia, tämän seurauksena jompikumpi vanhemmista joutuu tulemaan kotiin huolehtimaan tämän vammaisen nuoren elämästä kotona, koska hän ei selviydy siellä. Tämän seurauksena, että vanhempi tulee kotiin, näiden vanhempien toimeentuloa ei näissä tilanteissa turvata.

Tästä keskusteltiin valiokunnassakin, ja sen takia olen iloinen, että valiokunnassa selkeästi viestitettiin — ja tämä on ministeriöllekin viestitetty — että valiokunta pitää välttä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

mättömänä, että edellä todettujen erityisryhmien lisätuen tarve selvitetään pikaisesti elikkä tämä asia korjataan pikaisesti. Toivottavasti tämä saadaan yhtä nopeasti hoidettua kuin on saatu tämä varsinainen lakiesitysikin.

18.51 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset pitää perusteltuna, että koronavirusepidemian takia palkatta töistä poissaoleville maksetaan tukea. Se on perusteltua. Perussuomalaiset pitää perusteltuna myös sitä, että lakia sovelletaan takautuvasti, jotta korvaus voidaan maksaa myös niille, joita kyseinen ansiomenetys on kohdannut jo aikaisemmin, siitä lähtien, kun hallitus antoi asiaa koskevan ohjeistuksen.

Perussuomalaiset katsoo, että siinä tapauksessa, kun kyse on siitä, että vanhempi joutuu jäämään koronavirusepidemian takia pois töistä hoitaakseen kotona lastaan, korvauksen tulisi kattaa jo yhdenvertaisuuden näkökulmasta laajalti kaikki sellaiset tilanteet, joissa vanhempi joutuu jäämään kotiin hoitamaan erityisen hoivan tarpeessa olevaa lastaan eli riippumatta siitä, onko kyseessä 1.—3. vuosiluokalla oleva tai tätä vanhempi lapsi.

Tuen piiriin tulisi sisällyttää Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n, Kehitysvammaliitto ry:n ja Omaishoitajaliitto ry:n sosiaali- ja terveysvaliokunnalle esittämällä tavalla myös sellaiset vanhemmat, joiden lapsi on tehostetun tuen piirissä tai ylittänyt oppivelvollisuus- iän. Tämän lisäksi tulisi huomioida sellaiset omaishoitajat, jotka ovat joutuneet jäämään pois töistä voidakseen tarjota tukea tarvitsevalle läheiselleen tämän tarvitseman hoivan.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset pitää myös ongelmallisena sitä, että tukea karanteeniin joutuvalle voitaisiin maksaa myös sellaiselle ulkomaalaiselle, jonka työ tai virkasuhde Suomessa ei ole alkanut ennen 16.3.2020 eli ajankohtaa, jolloin hallitus totesi poikkeusolojen alkaneen. Lain tarkoituksena tulee olla ennakoiduttomasta tilanteesta johtuvan ansionmenetyksen korvaaminen, eikä automaattinen palkanlisä ulkomailta Suomeen töihin tulevalle halpatyövoimalle siinä tilanteessa, että työnantaja tekee työsopimukset kyseisten työntekijöiden kanssa vasta poikkeusolojen alkamisen jälkeen.

Tässä tilanteessa ei ole perusteltua, että työnantajia kannustetaan ulkomaalaisen halpatyövoiman palkkaamiseen yhteiskunnan tuella. Yhteiskunnan tulisi antaa selvä signaali siitä, että kriisiaikana on toivottavaa työllistää ensisijaisesti työttömäksi tai lomautetuksi joutuneita suomalaisia. Ulkomaalaista työvoimaa tulee hyödyntää ainoastaan silloin, jos kyseiseen tehtävään ei ole aidosti saatavissa suomalaisia työntekijöitä.

Ulkomailta Suomeen töihin tulevilta henkilöiltä edellytetään kahden viikon karanteeni-aikaa, jota suomalaisilta työntekijöiltä ei edellytettäisi samassa työssä. Koska uusien ulkomaalaisten työntekijöiden osalta kyseessä ei ole odottamaton tilanne, työnantajan tulisi vastata myös mahdollisesta karanteenijasta johtuvista kustannuksista. Vaihtoehtoisesti työnantaja voi järjestää kyseisen työntekijän majoituksen siten, että he voivat työskennellä karanteeninomaisissa olosuhteissa ilman kontaktia ympäröivään yhteiskuntaan.

Arvoisa puhemies! Satoja tuhansia suomalaisia on työttömyys- tai lomautusuhan alla. Perussuomalaiset on esittänyt hallitukselle toimenpiteet, jotka edistäisivät kotimaisen työvoiman laajamittaista saavutettavuutta mahdollistamalla työskentelyn maatalouden kausitöissä muusta työstä lomautuksen tai irtisanomisen perusteella maksettavan etuuden kärsimättä. Tämä olisi kansallisen edun mukaista, lisäisi lomautettujen ja irtisanottujen käytettävissä olevien tulojen määrää ja suurin osa näistä tuloista kulutettaisiin kotimaassa. Ehdotukselle on havaittavissa opposition laaja tuki, mutta hallitus ei ole toistaiseksi tarttunut siihen. Asialla olisi kuitenkin kiire, jotta maataloilta saataisiin tarvittava työvoima. Tarjoamme uudestaan hallitukselle yhteistyön kättä tässä asiassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi teen perussuomalaisten vastalauseen mukaisen muutosehdotuksen koskien lakiesityksen pykälää 2.

18.55 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Kertaan vielä kaikille, mistä tässä on kysymys. Eliikkä tämä asia koskee nyt ennen kaikkea kausityöntekijöitä tilanteessa, jossa meillä on tuhansia suomalaisia työttömiä, tuhansia nuoria, jotka ovat jääneet ilman kesätyöpaikkaa, ja heillä olisi halua tulla maataloilille töihin. Työnhakijoita on ilmoittautunut Iltalehden mukaan 10 000, ja ainakin maatilalle.fi-palvelussa on jo yli 6 000 suomalaista työnhakijaa, jotka hakevat maataloilille töihin. Tässä tilanteessa on kohtuutonta minusta se, että valtio lähtee sponsoroimaan kausityöntekijöitä tällä tavalla. Ensinnä pitäisi työllistää kaikki suomalaiset. Jos maanviljelijä joka tapauksessa haluaa sieltä ulkomailta kausityöntekijöitä ottaa, niin meidän mielestämme myös se korvaus karanteenista kuuluu sitten sille maanviljelijälle.

Kannatan edustaja Reijosen vastalause-esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Totean, että tämän asian yksityiskohtainen käsittely on tauon jälkeen.

18.56 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Itse ymmärsin, että tässä ennen muuta on kyse perheistä, joissa aikuinen on jäänyt kotiin. Vahvistakaa nyt, että olen oikeassa. [Vasemmalta: Juuri näin!] — No niin, hyvä. Kiitos.

Arvoisa puhemies! Eihän tämä esitys nyt ihan kauhean ripeästi, edustaja Kiljunen, ole eduskuntaan tullut. Koulut päätettiin sulkea tässä maassa 18. maaliskuuta, ja tänään on 21. huhtikuuta, eli yli kuukausi tässä on mennyt aikaa, että tämä esitys on eduskuntaan saatu.

Silloin kun koulut päätettiin eduskunnassa sulkea, nostimme ainakin kokoomuksen toimesta esille huolen siitä, että meillä on paljon niitä perheitä, jotka eivät voi jäädä kotiin lastensa etäopetusta tukemaan. Nostimme sen esille silloin, kun esitys oli sen muotoinen, että myös pienten koululaisten kohdalla koulut suljetaan ja vain kriittisten alojen työntekijöiden lapset tulevat kouluihin.

Sen jälkeenhän tätä esitystä pääministeri Marinin hallitus muutti ja päätti pitää koulut auki pienten koululaisten osalta. Silloin esille nousi tämä huoli siitä, että osa vanhemmista pystyi jäämään etänä tekemään omaa työtään ja tukemaan lasten etäopiskelua. Mutta sitten meillä oli iso määrä sellaisia ihmisiä, jotka eivät taloudellisista syistä pystyneet jäämään. Nämä perheet ovat nyt sitten joutuneet tämän kuukauden altistamaan omat lapsensa ja myös perheensä isommille kontaktimäärille sen takia, että vanhempi ei ole pystynyt jäämään omasta työstään etätyötä tekemään eikä myöskään ilman palkkaa kotiinsa.

No, nyt tämä esitys on tullut. Tämä otetaan tietysti tyytyväisyydellä vastaan, ja tämä auttaa niitä perheitä, jotka ovat ottaneet sen riskin ja pystyneet jäämään kotiin ilman palkkaa. Mutta sitten ei tämä auta millään tavalla niitä perheitä, jotka ovat nyt kuukauden joutuneet taloudellisista syistä tekemään sen ratkaisun, että lapsi on laitettu lähiopetukseen, altistettu näille kontaktimäärille kouluissa, ja vanhempien on ollut pakko mennä töihin, kun ei taloudellista mahdollisuutta ole ollut jäädä kotiin. Eli siinä mielessä tämä esitys tulee luvattoman myöhään, kuukausi siitä, kun koulujen sulku on alkanut.

Tietysti tämä avittaa nyt, jos nämä sulut jatkuvat vielä toukokuun puoliväliin tai mahdollisesti koko kevään, mutta tänäänhän osa hallituspuolueista on jo kertonut, että he kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

nattavat koulujen avaamista, ja jäämme odottamaan, minkälaisia ratkaisuja hallitus siinä tulokulmassa tekee.

Eli kyllä tämä esitys olisi pitänyt tietysti tuoda eduskuntaan silloin, kun tämä sulkukoulujen osalta päätettiin. Silloin tämä olisi auttanut niitä pienituloisia perheitä tekemään saman vastuullisen ratkaisun, että olisivat voineet ottaa lapsensa etäopetukseen ja jäädä omasta työstään pois. Eli niille perheille tästä esityksestä ei nyt valitettavasti jälkikäteen ole minkäänlaista apua tämän kuukauden osalta, minkä heidän lapsensa ovat nyt koulussa joutuneet perheen taloudellisten syiden takia käymään. Mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Jos tämä tilanne jatkuu, varmasti siinä tapauksessa nämäkin lapset voivat sitten jäädä tämän erityistuen avustuksella vanhempiensa kanssa kotiin. Eli siinä mielessä kiitos, että esitys edes lopulta saatiin.

19.00 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä on jatkoa sille päätökselle, minkä olemme jo täällä tehneet, että koulut on pääsääntöisesti sillä tavalla suljettu, että oppilaat on siirretty lähiopetuksesta etäopetukseen. Pieni ryhmä näistä pienimmistä koululaisista on vielä lähiopetuksessa, niin kuin me tiedämme. Merkittävä osa vanhemmistakin tekee etätöitä, ja silloin on ymmärrettävää, että he pystyvät antamaan panoksen siinä etäopetuksessa lapsillensa. On myöskin vanhempia, niin kuin me tiedämme, joista tässä nyt on juuri kyse, jotka ovat jääneet palkatta auttamaan lastensa etäopetusta, ja tässä suhteessa tämä on tarkoituksenmukaista, että olemme nyt heitä aidosti tässä tukemassa.

Tämän esityksen voimassaolo, jos kriisi jatkuu, on rakennettu siten — ymmärryksen mukaan — että varhaiskasvatuksen osalta se jatkuisi elokuun loppuun ja sitten muun peruskoulutuksen osalta toukokuun loppuun. Kun olemme kuitenkin ymmärtäneet muun muassa opetusministeriön omista esityksistä täällä, että ministeri toivoisi ja soisi, että mahdollisimman pian tämä lähiopetus voitaisiin turvata ja taata ja mahdollistaa kaikille, 13.5. on se kriittinen päivä, niin onko ymmärretty oikein — ja varmasti valiokunnan puheenjohtaja tähän vielä vastaa, kun hänellä on tuolla puheenvuoro tulossa — olenko ymmärtänyt oikein, että silloin tämä tuki loppuisi siihen hetkeen, kun tämä lähiopetus käynnistyy, eli toukokuun puolivälissä, jos näin tapahtuu? Tämähän tietysti avaa myöskin kysymyksiä, ja sanon sen kysymyksen, mikä tässä vain aukeaa, että olisiko tarkoituksenmukaista ei ainoastaan olla 11 päivää tuon 13.5. jälkeen koulussa vaan myöskin harkita sitä, että kouluvuotta voitaisiin jatkaa esimerkiksi parilla viikolla kesäkuun puolelle, jolloin pystyttäisiin paikkaamaan hieman sitä, mitä tässä ollaan menetetty tämän kevään aikana.

19.02 Mai Kivelä vas: Puhemies! Tämän hallituksen esityksen tarkoitus on tosiaan turvata niiden ihmisten toimeentuloa, jotka ovat toimineet, kuten hallitus on suositellut ja ohjeistanut, jotta tämä koronaepidemia saadaan torjuttua, ja ovat siksi menettäneet oman normaalin palkkatulonsa. Eli nyt korvataan sitä tulonmenetystä, joka johtuu siitä, että nämä ihmiset näin toimiessaan haluavat suojella muita ihmisiä ja suojella itseään tältä taudilta. On tosiaan erittäin selvää, että kaikissa töissä etätöiden tekeminen ei ole mahdollista. Varsinkin pienituloisille perheille tämä tuki on tosi tärkeä. Vasemmistoliitossa me pidämme tätä esitystä tarpeellisena ja hyvänä ja olemme tyytyväisiä siihen, että hallitus on reagoinut siihen, että näissä perheissä tarvitaan nyt konkreettisesti taloudellista tukea. Minä olen itsekin saanut tästä asiasta palautetta, että tällaista uutta tukea tarvitaan ja toivotaan. Eli omasta puolestani kiitokset hallitukselle siitä, että tähän asiaan reagoidaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

No, sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Vehviläinen hyvin esitteli sitä, miten me valiokunnassa tätä asiaa käsitelimme, ja minusta valiokunta on tässä mietinnössä hyvin ottanut huomioon tämän tuen suhteen eri ihmisryhmät, esimerkiksi omaishoitajat tai nollatuntisopimuksella työskentelevät. Huomioitavaa on myös, että näissä asiantuntijalauseennoissa, jotka saatiin, hyvin laajasti tätä esitystä kannatettiin. Mutta kyllä, minä olen itsekin sitä mieltä, että vielä lisäselvityksen tarvetta jää: esimerkiksi tehostetun tuen oppilaiden vanhempien ja täysi-ikäisten vammaisten lasten vanhempien tilanteesta olen myös sitä mieltä, että näiden vanhempien tilannetta ja tukemista täytyy selvittää. Kuten täällä on tullut esille, niin myös valiokunnassa tähän asiaan kiinnitettiin huomiota, ja tässä mietinnössä todetaan, että me pidämme välttämättömänä, että näiden erityisryhmien ja heidän palkatta hoitamaan jääneiden henkilöiden lisätuen tarve selvitetään ja että se myös selvitetään pikaisesti.

Viime perjantaina, kun täällä käytiin lähete keskustelu tästä esityksestä, myös ministeri Pekonen onneksi ja hyvin silloin jo totesi, että tällaisia tilanteita pitää selvittää, ja siksi minä ajattelen, että me voimme olla luottavaisia, että hyväksyessämme tämän esityksen tämä myös tullaan tekemään.

Lopuksi minä haluan vielä todeta, että ylipäätään minusta olisi tärkeää selvittää suhteessa kaikkiin näihin tukiin, ketkä ovat ne ihmiset, jotka nyt jäävät tuen ulkopuolelle, eli katsoa tätä kokonaisuutta läpi, koska tällaisia väliinputoajia varmasti on muitakin. Siksi ajattelen, että on tärkeää, että näiden henkilöiden osalta, jotka yhtä lailla ovat tuen tarpeessa, se selvitetään kattavasti ja sitten me tuemme heitäkin.

19.06 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä muutama kommentti.

Ensinnäkin, kun mainitsin esittelypuheenvuorossa nämä yksinyrittäjät: nythän todellakin kerrottiin tässä meidän mietinnössä se, että yksinyrittäjät voivat saada tätä työttömyysturvaa, ja syynä voi olla myös, että jää palkatta tai ilman sitä yritystoimintansa tuottamaa tuloa hoitamaan lasta. Haluan sen tuoda esille, että tämä tukihan on voimassa 31.8. saakka, ja se tarkoittaa siis sitä, että kun perusopetuskausi loppuu toukokuun lopussa normaalisti, niin jos lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä vielä kesän aikana, niin vanhempi voi saada tätä tukea. Mutta näitten yrittäjien osalta tosiaan se työttömyysturva päättyisi 30.6. eli kesäkuussa. Itse ajattelen sillä tavalla, että jos tämä epidemiatilanne jatkuu ja tarvitsee katsoa eteenpäin, niin meillä pitää olla valmiutta hallituksen puolelta katsoa sitä työttömyysturvaa jatkoa myös yrittäjienkin osalta, että ovat sitten niin kuin tasa-arvoisessa asemassa.

Mutta sitten itse tähän ehdotukseen ja esitykseen. Tästä totean niin, että tämä on kaksiosainen. Tässä ovat ne henkilöt, äidit ja isät, ne vanhemmat, joiden lapsi on tosiaankin esiopetuksessa tai 1.—3.-luokkalainen tai sitten erityisistä syistä pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Eli he yhtenä ryhmänä, ja sitten vielä toisena ryhmänä nämä ulkomailta palaavat, kun aiemmin on jo linjattu, että kaikkien, olivatpa suomalaisia, kantasuomalaisia tai ulkomaalaisia, jotka tulevat Suomeen nytten ulkomailta, pitää olla 14 vuorokautta karanteenissa. Se on tavallaan se yksi joukko. Sieltä taas pieni joukko on näitä kausityöläisiä, ja ymmärrän, että perussuomalaisten vastalause kohdistuu tähän joukkoon.

Haluan todeta tästä perussuomalaisten vastalauseesta, kun täällä todetaan, että on ”ongelmallista” — siteeraan täältä suoraan — ”että tukea karanteeniin joutuvalle voitaisiin maksaa myös sellaiselle ulkomaalaiselle, jonka työ- tai virkasuhde Suomessa ei ole ollut alkanut ennen 16.3.2020 eli ajankohtaa, jolloin hallitus totesi poikkeusolojen alkaneen”. Jos me puhumme kausityöläisistä, niin on kyllä aika teoreettista, että he olisivat olleet tääl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

lä Suomessa kausityössä tammi- ja helmikuussa, kun itse asiassa marjatilathan hakevat näitä kausityöntekijöitä ulkomailta, muun muassa Ukrainasta, juuri talvella. Eli tässä on minusta kyllä jonkin tapainen ristiriita tässä kohtaa.

Sitten haluan todeta vielä tähän edustaja Kiljusen puheenvuoroon viitaten, että meidän tiedämme sen, että Suomessakin aletaan keskustella siitä, puretaanko vielä rajoituksia koulujen alkamisen osalta. Meillä on rajoitukset nyt voimassa sinne 13.5. saakka. Totta kai, jos tapahtuisi teoreettisesti — spekuloidaan sen verran — että lapsia menisi kouluun vielä toukokuun lopulla, niin ei tietenkään enää siinä vaiheessa tätä tukea pysty saamaan. Totta kai se on kaiken kaikkiaan sidottu hyvinkin siihen.

Mutta sitten se on minusta tärkeää, kun tässä edustaja Heinonen toi esille, että tämä olisi jotenkin vähän hitaasti tänne tullut, niin kyllä minä puolustan hallitusta siinä, että nämä viime viikot, mitä meillä on tässä ollut hallituksen puolella käsissä, ovat olleet todella työläitä viikkoja. Pidän sitä kuitenkin kokonaisuutena onnistuneena, että me olemme pystyneet hallituksen puolelta ja eduskunnassa hyvässä yhteistyössä myös koko puoluekentän, opposition kanssa viemään näitä asioita ripeästi eteenpäin. Siitä kiitän myös syvästi oppositiota. Tämä ei ole helppo tehtävä, ja me myös valiokunnassa tunnistamme ja tiedostamme sen, että aina ei voi tulla myöskään ihan priimaa. Sen takia on myös kannanottoja siitä, että ollaan huomioitu, että kaikki erityisryhmät eivät tässä ole mukana. Mutta pidän tosi tärkeänä, että tämän tapaiseen työhön pystytään tässä talossa ripeästi myös menemään.

19.10 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja hyvinkin vastasi asiaan, minkä ajattelin nostaa esille ja mikä koskee lähinnä tätä toista osaa tästä esityksestä, mitä tulee kausityöläisiin ja Suomeen ulkomailta saapuvien työntekijöiden tukemiseen. Tässä ei missään nimessä ole esityksessä tarkoituksena, että tässä nyt suositetaan halpatyövoimaa. Päinvastoin uskon ja tiedänkin, että kotimaisia työntekijöitä haetaan ja koko ajan on haettu jo muun muassa maatalouteen töihin, mutta ongelmana on vain se, että sinne ei ole saatu työntekijöitä, ja tästä syystä joudutaan valitettavasti hakemaan osa työntekijöistä ulkomailta. Koska he Suomeen saapuessaan joutuvat karanteeniin, niin minun mielestäni on oikeus ja kohtuus, että he siltä karanteenin ajalta myös saavat jotain tukea niin kuin kaikki muutkin, jotka esimerkiksi palaavat Suomeen ja joutuvat karanteeniin ja eivät voi tienata sen karanteenin aikana.

19.11 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä on yksi esimerkki niistä ripeistä ja aika kokonaisvaltaisista toimista, mitä hallitus on kuitenkin voinut tehdä reagoidakseen tähän järkyttävään tilanteeseen tässä ja nyt. Ollaan tehty toimenpiteitä, joilla turvataan terveyttä, joka on siis aivan ykkösjuttu, ollaan tehty toimenpiteitä, joilla turvataan työllisyyttä, eli yritysten ja yrittäjien tuki, ja ollaan tehty toimia, joilla turvataan ihmisten toimeentuloa, mistä tämä on mielestäni erittäin hyvä esimerkki, aivan kuten myös täällä mainittu yrittäjien mahdollisuus saada työttömyysturvaa. Näitä kaikkia tarvitaan, niitä tarvitaan tässä ja nyt, ja olen tyytyväinen, että niitä pystytään niin hallituksen toimesta tuomaan tähän saliin kuin sitten tässä talossa käsittelemään joutuisasti ja siten, että jos ei ole täydellistä, niin sitten laitetaan näitä huomioita ja luotetaan siihen, että varmasti aika pian saadaan niihin korjauksia.

Mielestäni myös valiokunta on tehnyt tässä aivan erinomaista työtä, että on saanut näin hyvän, kokonaisvaltaisen mietinnön. En itse kyseisessä valiokunnassa ole, mutta ainakin minä luotan siihen, että tämä luetaan siellä hallituksessa ja seurataan asioita ja tarpeen mu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

kaan sitten vielä korjataan ja myös että niihin kohtiin, mitkä jäävät hieman ehkä vielä auki tai epäselväksi, aina tullaan sitten palaamaan. Mielestäni se on aivan oikein, koska tässä tilanteessa nopeus on kuitenkin valttia ja sitä odotetaan.

Minulle tuossa muistutti vierustoverini, edustaja Anneli Kiljunen, ansiokkaasti siitä, että kun täällä sanottiin, että tämä on ollut liian hidasta ja ei ole ehditty ihan kyytiin, niin kuitenkin myös tästä mietinnöstä käy ilmi, että tähän on takautuvasti voimaan tuleva. Sehän on kirjattu, minäkin sen sieltä katsoin, että 16.3. alkaen on mahdollisuus tätä tukea saada, jolloin sitten se on sinänsä vähän sama, onko se nyt viikkoa paria ennen vai jälkeen täällä. Edustaja Heinonen moitti niin kovasti, että ollaan jälkijunassa, mutta tämä takautuvaisuushan nyt sitten tämän asian sinänsä kaiken kaikkiaan korjaa.

Mielestäni, puhemies, se on todella tärkeää, mihin täälläkin viitattiin aiemmin julkisen talouden suunnitelmasta käydyssä keskustelussa, että emme voi toistaa niitä viime laskukauden ja laman virheitä, ja tässä on yksi keino, millä emme toista sitä: emme jätä perheitä ja pienituloisia ihmisiä ahdinkoon, vaan turvaamme heidän toimeentulooaan. Kiitos sekä hallitukselle ripeistä toimista että myös näille ihmisille, jotka, niin kuin täällä hyvin todettiin, noudattavat hallituksen suosituksia. Se on heiltä myös iso taloudellinen uhraus, ja siksi on ihan hirveän hienoa, että voimme myös näitä esityksiä täällä viedä, puhemies, eteenpäin.

19.15 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Haluan vielä tässä oikeastaan valiokunnan puheenjohtajaa tukea myös siinä, että kun me puhumme näistä kausityöntekijöistä, niin on ehdottoman tärkeää, että me saamme turvallisesti Suomeen kausityöntekijöitä autamaan meidän maanviljelijöitä, marjanviljelijöitä ja muita, jotka kesällä tarvitsevat osaaavaa, sitoutunutta väkeä sinne viljelmilleen. Tästä karanteenikysymyksestä — ainakin mitä tietoa on saanut valiokunnan ulkopuolelta tästä asiasta — niin näillä viljelijöillä, on ihan selkeä tarkoitus pyrkiä saamaan nämä kausityöntekijät turvallisesti Suomeen, koska se on meidän kaikkien etu ja myöskin heidän etu, että väki, joka töissä on, on tervettä eikä missään nimessä levitä koronaa siellä eikä sitten myöskään laajemmalti Suomeen.

Toinen asia, josta pyysin puheenvuoron edustaja Heinosen puheenvuoron seurauksena, kun hän antoi moitteita tämän lakiesityksen kiireellisyydestä tai kiireettömyydestä. Hän totesi pikemminkin niin päin, että tässä on vähän niin kuin vitkuteltu tämän asian osalta, niin halusin vain todeta, että tätä lakia sovelletaan 16.3. lukien, eli tukea on mahdollista hakea ja saada takautuvasti sieltä asti, jolloin tässä on huomioitu myös tämä ajanjakso, jolloinkin tämä koronaepidemia syntyi ja lapset sitten ovat olleet pois koulusta ja vanhemmat hoitaneet lapsiansa kotona.

19.16 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Se päivämäärä 16.3.2020 on siinä ihan tietoisesti, ja sillä me tuemme tietysti sitä meidän käsitystä, että mikäli työntekijä ulkomailta halutaan sen poikkeustilan alkamisen jälkeen, niin työnantaja on silloin tietoinen siitä 14 vuorokauden karenssista ja on silloin myöskin valmis vastaamaan karenssiajan toimeentulosta tai palkasta ihan itse. Siinä tilanteessa sitten taas, jos se työsopimus on tehty ennen sitä — näitä varmaan vähemmän on, mutta saattaa olla, että työsopimus on tehty ennen poikkeusolojen alkamista, vaikka työ itsessään alkaa myöhemmin — niin he eivät ole tienneet tästä karenssista, ja silloin meistä on ihan kohtuullista, että valtio tulee tässä väliin ja maksaa siitä karenssiajalta sen korvauksen. Se on ihan ok.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

Tämä 16.3. on ihan tietoinen, ja perustelemme sitä sillä, että kun tässä tilanteessa meillä on Suomessa oikeasti satojatuhansia — lomautettuja, työttömiä, tuhansia nuoria — jotka hakevat töitä ja innoissaan tulisivat maataloille töihin, niin totta kai meidän pitäisi ensisijaisesti palkata suomalaisia työntekijöitä. Ihan huoltovarmuuden kannaltakin on tärkeää, että meillä on maataloille suomalaisia työntekijöitä. En ymmärrä tätä lähtökohtaa, miksi Suomelle on tärkeää, että meille tulee ulkomailta kausityöntekijöitä niin kauan kuin meillä on Suomessa työvoimareserviä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Yleiskeskustelu on päättynyt.

Yksityiskohtainen käsittely ja äänestys tapahtuu tässä istunnossa tauon jälkeen.

Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan kello 19.25.

Täysistunto keskeytettiin kello 19.18.

Täysistuntoa jatkettiin kello 19.25.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan kello 19.18 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 2. asian käsittelyä.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

2 §

Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Esitän perussuomalaisten vastalauseen mukaiset muutosehdotukset 2 §:ään.

Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Reijosen ehdotuksia.

Minna Reijonen ehdotti Kaisa Juuson kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 9; poissa 151 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 51/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.